

Poštšina plačana v gotovini.

DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJUBLJANI

POSILJENJE

CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN.

NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 5.

ŠTEV. 8., 9.

AVGUST-SEPTEMBER 1930.

LETO XI.

Naš Pokrovitelj.

Nedavno se je poslovil od bele Ljubljane od škofije sv. Maksima vladika nadškof dr. Jeglič. V sveto dolžnost si šteje Prosvetna zveza, da se ob tej priliki javno zahvali svojemu mogočnemu Pokrovitelju in svojemu največjemu Do-

brotniku. Od dneva, ko je blagoslovil zastavo sv. Mihaela v uršulinski cerkvi v Ljubljani l. 1898 do zadnjega svojega dušnopastirskega obiska v žužemberški dekaniji ni ob nobeni priliki in nikdar prezrl izobraževalnih, prosvetnih in mladinskih organizacij v svoji škofiji. Smatral je delo v izobraževalnih društvih

kot važno dušnopastirsko delo, kjer dobi duhovnik stik s šoli odraslo mladino, kjer duhovnik vzgaja bodoče sodelavce in sopomočnike v župniji, kjer vzgaja može zaupnike in bodoče občinske odbornike, voditelje organizacij, gospodarskih kakor prosvetnih. Njegova stalna želja je bila, da se ustanovi v vsaki župniji, da, celo v daljni gorski vasi, izobraževalno društvo. Vedel je, čimbolj bo ljudstvo izobraženo, tembolj bo tudi vzljubilo vero Kristusovo.

V zadnjih 30 letih ko je načeloval naš veliki Vladika ljubljanski škofiji, smo Slovenci postali zavedno ljudstvo. Temu so pripomogle verske kakor tudi prosvetne organizacije. Vse te organizacije so bile združene v krščanski in narodni zavesti. Tekom 30 let se je osnovalo širom škofije nad 200 prosvetnih društev, zraslo je nad 100 kulturnih stavb, prosvetnih domov, neštetilni tabori in prireditve so bile svetla znamenja lepo razvitega kulturnega življenja. In skoraj ni prosvetnega doma, skoraj ni minula nobena večja prireditev, katere ne bi počastil naš veliki Pokrovitelj s svojo navzočnostjo. Prepričani smo, da bo njegov nadškofovski blagoslov, ki ga je ob vsaki priliki prosil na delovanje naše organizacije, tudi v bodoče rosil in pospeševal vsa prizadevanja organizacije na vzgojno-prosvetnem polju.

Veliki Vladika pa ni samo delil duhovnih dobrot našim društvom, temveč je tudi neštetokrat posegel v žep in iz svojih skromnih dohodkov tudi gmotno podprl naše gibanje. Kar je gradil tekom 30 let, to je hotel tudi pri slovesu potrditi s svojim načrtom. Zelel je zgraditi vsem katoliškim organizacijam skupni dom v beli Ljubljani. Ob 80 letnem jubileju so oni, ki se zavedajo važnosti naših katoliških organizacij zbrali 250.000 Din in jih kot »Jegličev sklad« določili za temelj bodoči stavbi. Svojemu Pokrovitelju in dobrotniku kličemo: Bog Vam povrni stotero!

† Profesor Ivan Mazovec.

Meseca junija se je zaprl grob za prosvetnim delavcem, ki je mnogo svoje bogate energije porabil za pospeševanje katoliške ljudske prosvete. Primerno je torej, da pokojnemu Ivanu Mazovcu tudi »Vestnik« postavi skromen spomenik, zlasti še, ker je bil pokojnik v najkriticnejši povojni dobi predsednik Slovenske krščanske (Prosvetne) zveze.

Rojen dne 8. avg. 1888 v Perovem pri Kamniku je študiral v Kranju, dovršil profesorske študije na Dunaju in poučeval v Ljubljani na večjih srednješolskih zavodih, nazadnje na realki. Ze kot dijak je na pobudo dr. Kreka pridno študiral srbohrvaščino in iz tega jezika dovršil profesorski izpit. Ta svoj predmet je obvladal temeljito in ga je dijakom podajal z vso vnemo in ljubeznijo. Prepotoval je malone vso Jugoslavijo, katero je gorko ljubil in porabil vsako

priliko, da je ucepljal dijakom ljubezen do nje.

Poleg svojega poklica je pridno deloval tudi v javnem življenju. Mnogo je predaval po deželi in je slovel kot priljubljen in poljuden govornik. Beseda mu je tekla gladko in četudi mu je bilo treba obravnavati suhoparno stvarino, jo je vedno znal šaljivo zaokrožiti, da se pri njegovem predavanju nihče ni mogel dolgočasiti. Z duhovitimi zamislicami je ponazoroval stvarino in znal kot malokdo obdržati koncentracijo poslušalcev do konca. Predaval je z veseljem in ni nikdar tudi v najskrajnejši sili predavanja odrekel. Kadarkoli ni bilo mogoče predavatelja dobiti je rad vskočil on sam. Zato je bil poznan širom Slovenije in društva so se naprej veselila, če so jih obvestili, da pride predavat prof. Mazovec. Po predavanju je rad po-

sedel v družbi fantov in mož, katerim je bil prijeten družabnik in očetovski svetovalec.

Izrazito je pokojnika dičila lepa lastnost iskrenega, zvestega prijatelja. V njem se nikdar nisi mogel varati. Iz njegovih ust ni nikoli prišla žaljiva beseda o komerkoli. Če ni mogel zagovarjati, je molčal. Zato tudi ni imel med številnimi svojimi znanci nobene nasprotnika.

Pokojni Mazovec je bil katolik. V zasebnem in javnem življenju ga je odlikovala globoka religioznost. — V spolnjevanju svojih verskih dolžnosti ni bil ne omahljiv, ne polovičarski. Vedno se je v vsakem slučaju možato in od-

ločno postavil za pravice Cerkve. O duhovščini je govoril spoštljivo in če je bilo treba braniti čast duhovnika, je storil Mazovec to kot mož.

Danes Ivana Mazovca ni več. Podlegel je bolezni, ki mu je izpodkopavala zdravje že kot dijaku na Dunaju. Vsi pa čutimo, da je legla z njim v grob osebnost, ki bi s svojo inteligenco na polju katoliške ljudske prosvete ustvarila še mnogo.

Prosvetna zveza ga bo ohranila v hvaležnem spominu in bo njegovo požrtvovalno in nesebično delo med slovenskim ljudstvom slejkoprej stavila našemu mlademu rodu za vzgled.

Kino odsek

Filmski kongres belgijskih katolikov.

Belgijski katoliki delujejo intenzivno že deset let za dober film. Iz prav majhnih početkov so ustvarili cvetočo in dalekosežno organizacijo. Tudi oni so se morali boriti dolgo časa, da so premagali negativno in odklanjajoče stališče gotovih katoliških krogov v zadevi filma. Letos julija meseca pa se je vršil pod predsedstvom kardinala van Roey-a prvi katoliški filmski kongres.

Prva leta so belgijski katoliki delali skrito, neopaženo. Danes nastopajo javno in imajo v Bruslju na enem najlepših krajev razkošno in krasno kinopalačo.

Na kongres je došlo mnogo gostov. Odkar se vrše internacionalni katoliški filmski kongresi v Evropi, pridobivajo tudi nacionalni vedno bolj na svojem pomenu.

Na kongresu je eden prvih govoril zastopnik nemških katolikov Rihard Muckermann. Omenjal je delo nemških katolikov na polju filma. Poudaril je, da je na tem polju nastala po monakovskem filmskem kongresu popolnoma nova situacija. Izrazil je željo, naj bi se čimprej zopet sklical internacionalni katoliški filmski kongres, da bi se na

njem razpravljalo vprašanje zvočnega filma in z njim združenih problemov.

Za francoske katolike je govoril P. Dieudonné od Bonne Presse, za Španijo P. Tuckets, za Luxenburg P. Majerus, za Italijo Parisi, za Chile P. Fernandéz, za Holandijo P. Hermans in dr. Hoebe-Breda. Predsednik mednarodnega katoliškega filmskega biroja dr. Ernst je poslal pozdrave.

Kongres je takoj prešel in medias res. Šolski brat Memoire je podal poljudni in inštruktivni referat o zvočnem filmu. Predavanje je ponazoroval film sam.

Podpredsednik katoliškega filmskega komiteja Raoul Delgrange je podal par prav praktičnih nasvetov pri temi: Kako dvigniti uspeh pri društvenih kinih. Podal je koristne smernice o gradnji kino dvoran, o sestavi programa, o reklami, godbi, o aparatih itd.

Popoldansko zborovanje je razpravljalo o referatu kaplana van Hoeck-a: »Film in časopisje.« Katoliško časopisje se mora zavzeti za dober film in brezobzirno obsojati slabega. V tem oziru je treba še mnogo, mnogo dela.

Končni referat je imel predsednik katoliškega filmskega komiteja kanonik Brohé, duša vsega katoliškega filmskega gibanja v Belgiji. Mogočno in oduševljeno je zvenel njegov apel na vse sodelavce zlasti lajke: Film je najboljši in najmogočnejše sredstvo in pripomoček religioznega apostolata. To je tudi mnenje kardinalovo, ki je ukazal, naj se katoliška filmska centrala smatra kot ustanova katoliške akcije.

Kongres pomeni prav lep uspeh. Postavil je zopet en temeljni kamen k mogočni gradbi, katero pomagajo graditi leto za letom roke delavcev vseh dežel. V boj za dober film je parola! Kljub vsem težavam bo končno zmaga naša, če se katoliki vsega sveta strnejo in resno zavzamejo za to stvar.

Septembra letos se bo vršil podoben kongres v Zürichu v Švici.

Pred novo sezijo.

Poletni čas, ko je kino več ali manj počival, gre li koncu in prihaja že nova filmska sezija. Velike filmske industrijske firme z ogromnimi oglasi napovedujejo svoj novi sezijiški program. Izposojevalnice konkurirajo med seboj, katera bo kupila več in boljših »šlagerjev«. Bomo videli, kaj nam bodo zagrebške in belgrajske firme čez zimo nudile.

Eno moremo z gotovostjo pribiti, ko gledamo nazaj, namreč zvočni film je prodril. In čeprav se še tu pa tam slišijo glasovi proti zvočnemu filmu, čeprav ima dober nemi film še mnogo privrženecv, vendar je to gotovo: publika se je zvočnega filma oklenila in ga ocenjuje prav tako, kot prej nemi film. Dobremu zvočnemu filmu je uspeh zagotovljen, prav tako pa pomeni slab zvočni film za producenta, izposojevalca in kinopodjetnika daleko večjo katastrofo, kot jo je prej povzročil slab nemi film. To pa zaradi ogromnih produkcijskih stroškov in radi visoke izposojevalnine.

Na vsak način pa nudi zvočni film producentu momentano prav ugodno konstelacijo; povpraševanje po njih je veliko, trg je obširen in odkar je vsaj deloma zaprt pot prevelikemu navalu ameranskega filma se producentu ni bati katastrofe.

Pač pa položaj izposojevalnic od daleko ni tako rožnat. Še lansko in predlansko leto so izposojevalnice delale ogromne dobičke. Amerika je uva-

žala filme na debelo, publika je bila zainteresirana na novosti zvočnega filma, vse je šlo v lep denar, četudi je bil film brez vsake vrednosti. A danes je drugače. Ljudje so začeli biti kritični in izbirčni. V Ljubljani smo to hitro opazili. »Singing fool« in »Atlantic« sta uživala ogromen interes, a kaj hitro se je jelo navdušenje publike ohlajati, ko je prišlo na program par slabih, praznih filmov. Tako da tudi kinopodjetnikov položaj ni baš zavirljiv.

Kinopodjetniki so se mnogo naučili. Predvsem to, da pomeni slab zvočni film zanje katastrofo. Najemnine filmov so visoke in če film publiki ni všeč je izguba včasih prav bridka izguba. Prej je kinopodjetnik mogel zaključiti večjo serijo filmov, kot jih je nameraval igrati ali kot je zahtevala potreba določnega kraja, meneč, da tistih par slabih filmov, katere je moral kupiti, že odtehtajo mnogi dobri. Pri zvočnih filmih to ni mogoče in je treba pri zaključkih povsem drugačne kalkulacije. Ta okolnost škoduje seveda prav tako izposojevalcem kot kinopodjetnikom.

Zelimo v prihodnji seziji dobrih, dostojnih filmov. Žal, da jih je tako malo in še bolj žal, da Nemčija, ki nam je najbližja, ne producira filmov, ki bi nas mogli vedno zadovoljiti, vsaj v moralnem oziru ne. Noben film ne sme človeka žaliti v njegovem čustvovanju ampak je v prvi vrsti namenjen pouku, zabavi in razvedrilu.

Poljska katoliška mladinska organizacija.

Brezplodni notranjepolitični boji zadnjih let niso merodajni za pravilno ocenjevanje Poljakov. Strankarska politika je samo ena, a to nikakor ne najvažnejša in najplodovitejša stran življenja poljskega naroda. Saj je bujna rast in življenje povsod, kamor ne sega vpliv političnih strank. O tem priča tudi Zjednoczenie (izg. Zjednoczenie) mlodzieży polskiej.

Po življenski sili in številčni moči bi se lahko Zjednoczenie primerjalo z ukrajinsko »Prosvito«, ali vendar primera ne bi bila pravilna. Zakaj Prosvita se omejuje v svojem delovanju samo na tisti del ukrajinskega naroda, ki živi pod Poljsko, dočim Zjednoczenie razteza svoje delovanje na ves poljski narod. Prosvita sicer nima protikatoliških teženj, ker so njeni podrobni delavci večinoma ukrajinski kat. duhovniki vzhodnega obreda, vendar pa pod vplivom nacionalističnih gesel versko vzgojo premalo poudarja ali jo celo zanemarja. Zjednoczenie mlodzieży polskiej pa je sestavni del poljske katoliške akcije in uveljavlja vsepovsod njenega duha.

Kot sestavni del Kat. akcije izključuje Zjednoczenie vsako strankarsko politiko. Kdor se eksponira za kako politično stranko, ta ne more biti odbornik niti v društvu, še manj pa seveda v centrali. Zjednoczenie ni in ne more biti vzgajališče kadra volilcev nobene izmed šestih poljskih strank na kat. temelju, ker bi bilo potem torišče neprestanih bojov. Zbira samo najboljšo in najbolj bistro mladino, ki potem dalje razširja pravo prosveto.

Zjednoczenie mlodzieży polskiej hoče biti sestavni del Katoliške akcije. Zato je tudi njegova organizacija čim najbolj prilagojena cerkveni. 4582 društev z nazivom Stowarzyszenie (izgov. Stovažišenje) mlodzieży polskiej ima svoja središča v sedežih župnij. Društva na področju posameznih 20 poljskih škofij tvorijo Zveze, ki se imenujejo Związki (izgov. Zvjonzek) mlodzieży polskiej. 12 takih zvez združuje moška in ženska društva. Kjer pa se je delo

tako razrastlo, da ena Zveza ne more več zmagovati poslov, tam pa so mesto mešanih Zvez posebne Zveze za moška in posebne za ženska društva. Takih moških Zvez je sedaj 8 in prav toliko tudi ženskih. Centrala teh 28 škofijskih Związków ali Zvez pa je Zjednoczenie mlodzieży polskiej v Poznaniu, prestolnici poljskega primasa in kardinala dr. A. Hlonda, ki je v Zjednoczeniu zastopnik poljskega episkopata in njegov protektor.

V načelstvu in nadzorstvu Zjednoczenia so najsposobnejši ljudje iz vseh poljskih krajev. Na neomejen čas pa sta izvoljena v odbor ks. dr. Valerijan Adamski in ks. Leopold Bilko, ki dejansko vodita Zjednoczenie. Dr. Adamski vodi predvsem finančne in upravne posle, direktor ks. Bilko pa je duša Zjednoczenia in redaktor njegovih publikacij. V nasprotju s tendenco političnih strank, da je sposoben za vse posle, kdor se je dokopal do višjega položaja, je Zjednoczenie dosledno uveljavilo načelo, da samo prirodni talent brez strokovne izobrazbe ne zadostuje v sedanjih dobi specializacije in delitve dela. Zjednoczenie hoče zajeti vse življenje. Zato je pač umljivo, če ima v odboru strokovnjake iz vseh strok človeškega udejstvovanja profesorja-vzgojitelja do finančnika, inženjera in literarnega kritika. Stalno deluje v Zjednoczeniu 12 oseb z akademsko naobrazbo. Vseh nastavlencev ima sedaj 119.

Po načelu, da naj vsako delo opravlja samo kvalificiran prvovrsten strokovnjak, se Zjednoczenie ni hotelo lotiti tako težavnega posla kakor je financiranje tako mogočne centrale, četudi brez denarnih sredstev ni mogoče delovanje. Zato je Zjednoczenie osnovalo delniško družbo »Ostoja«, kjer ima samo vseh 270 delnic po tisoč zlotih (1.620.000 Din). V Ostojo nalaga ves svoj denar, ki je bolj in varneje naložen kot kje drugje. Ker ima Ostoja veliko moderno tiskarno, kjer se tiskajo razen društvenih publikacij tudi še

druga naročila, prinaša tiskarna lep dobiček. Ostoja je prevzelo založništvo za vse knjige, brošure in časopise. Brez zamere pri društvenih članih more izven Zjednoczenia stoječa Ostoja laže iz-

Direktor ks. Leopold Bilko.

terjati terjatve. Tako je ob mojem posetu pri 105 tisoč izvodov publikacij jih bilo na dolgu samo 1800, ali prav za prav tudi to ni bil dolg, ampak samo zaostanek, ker se vse plačuje vnaprej. Ta »dolg« pa odtehta tistih 3100 oseb, ki so plačale že za celo leto 1931. Zjednoczenie ima pri svojih denarnih podjetjih v Ostoji uspeh vedno zasiguran, ker v Osoji s svojim svetom brezplačno sodelujejo poznanjski in drugi katoliški bančni ravnatelji in najboljši finančniki.

Ker so društva družine, zato se v njih kakor v družini delo deli po sposobnostih in nagnjenju. V 602 odsekih se je skušalo čim bolj poglobiti v kulturne vrednote 8025 članov ozir. članic. V 261 evharističnih krožkih jih je 4048 gojilo globoko evharistično življenje. 323 gledaliških odsekov z 2052 člani in članicami je prirejalo igre. Za lepo

petje je skrbelo 18.239 pevcev v 3943 pevskih krožkih, poleg njih pa še obstoja 440 godbenih odsekov s 3320 godbeniki. Abstinenčno misel goji 163 krožkov, 131 društev pa ima za svoje člane bolniške blagajne. Svojih lasnih domov ima 15 društev in pa seveda tudi Zjednoczenie.

Lastne knjižnice ima 2058 društev z 280.203 zvezki. Dobro urejevano glasilo moške mladine »Przyjaciół młodzięzy«, ki je izhajal lani v 16.243 izvodih ima letos 25.125 plačujočih naročnikov. Število plačujočih naročnic deklinškega glasila »Młoda Polka« se je dvignilo od 27.767 v lanskem letu na 38.074 v letošnjem letu. Centrala in zveze so razposlale lansko leto 5921 okrožnic. Seštankov se je vršilo lansko leto 52.057, odborovih sej pa 44.048.

Mladine v starosti med 14 in 18 letom je včlanjeno 63.200, med 18 in 25 letom pa 71.397. Ker je zelo mnogo fantov v dobi pred vojaško službo, zato se je v 934 krožkih pripravljalo 20.113 fantov v verskovzgojnem in tehničnem oziru na vojaško službo.

Zjednoczenie ni moglo mirno preiti gospodarske krize. Ko je na podlagi resnega študija strokovnjakov uvidelo, da se svinje laže prodajo in bolje rentirajo, je začelo propagirati sejanje kot izvrstne piče za svinje. Strokovnjaki so namreč uvideli, da se ta doslej neznana vrsta živil v Poljski izredno obnese. Zjednoczenie je navdušilo za sejanje koruze kmetsko mladino, ki je bolj dostopno za novotarije ko mladi gospodarji, ker je še ne skrbe dolgovi. Izdalo je posebne brošure o sejanju in pridelovanju koruze, razposlala seme med društva v 100 okrajev, ki so v 15.000 gospodarstvih zaveli koruzo. Posebni agronomski inženjerji obiskujejo te kmetijske fante in jim dajejo navodila. Da se je poskus obnesel, dokazuje dejstvo, da se je lansko leto priglasilo 505 društev, letos pa skoraj vsa, tako da je Zjednoczenie moglo zadovoljiti društva samo v 100 okrajih, čeprav je dalo poljedelsko ministrstvo v ta namen preko 120.000 zlotih (okrog milijon Din) podpore.

Tudi v telesni vzgoji Zjednoczenie noče zaostati. Ker pa je mnenja, da je telesna vzgoja v poljskem Sokolu premalo poduhovnjena, četudi je izrazito katoliška organizacija, zato v 972 krožkih vzgaja pod svojim okriljem 20.113 fantov in v 485 krožkih 9866 deklet, torej skupno 29.978 telovadcev.

Ti uspehi so toliko večji, če se pomisli, da je bilo pred desetimi leti le še 43 odstotkov Poljakov nepismenih in da so razlike v življenju posameznih pokrajin mnogo večje ko med Štajersko

in Kranjsko. V dobi političnik bojev pljuskuje valovi političnega življenja vsaj tako burno kot v Jugoslaviji pred 6. januarjem. Ko me je direktor ks. Bilko dva dni uvajal v življenje Zjednoczenia, se mi je vsiljevalo vprašanje, ali ne bi bilo mogoče, da tudi Prosvetna zveza posnema Zjednoczenie v začetku vsaj v tem, da mesto mariborske in ljubljanske Prosvetne zveze dobimo enotno Prosvetno zvezo v Ljubljani.

J. Šediyý.

Pravila Sportnega in družabnega kluba „Trata“ v Ljubljani.

I. Ime in sedež.

Društvo se imenuje »Sportni in družabni klub »Trata« in ima svoj sedež v Ljubljani. Društvo ni politično.

II. Namen.

Namen kluba je gojiti sport in družabnost.

III. Sredstva.

Da doseže klub svoj namen, zbira prispevke v denarju in blagu, nabavlja potrebščine in vzdržuje prostore za razne vrste sporta in iger in prireja predavanja, izlete in družabne sestanke.

IV. Člani.

Člani so redni in podporni.

Člani morejo postati osebe obojega spola, ki jih sprejme odbor.

Za redne člane se zahteva starost 17 let.

Redni člani imajo pravico postaviti predloge na občnem zboru, voliti in voljeni biti in prisostvovati vsem klubovim prireditvam pod pogoji, ki jih določi odbor, ter dolžnost redno plačevati članarino, ki jo določi občni zbor, posežati društvene prireditve in predavanja in skrbeti za prospeh kluba.

Podporni člani so oni, ki gmotno podpirajo klub.

V. Klubovi organi.

Klubovi organi so: a) občni zbor, b) odbor, c) tehniški odbor.

a) Občni zbor. Redni občni zbor se vrši vsako leto meseca marca, izredni pa po sklepu odbora ali na pismeno zahtevo tretjine članov, v kateri sta navedena vzrok in predmet zborovanja.

Odbor mora sklicati občni zbor najkasneje 14 dni potem, ko so mu člani izročili pismeno zahtevo.

Dan, ura in kraj občnega zbora se mora članom naznaniti v dnevniku »Slovencu« najmanj 8 dni popreje.

Samostojne predloge morajo člani naznaniti odboru vsaj tri dni pred občnim zborom. Šele na občnem zboru stavljenim predlogom mora občni zbor priznati nujnost, da morejo priti v razgovor.

Redni občni zbor voli za dobo 1 leta odbor, 2 preglednika računov, predsednika razsodišča in njegovega namestnika, sklepa o odborovem poročilu, odborove račune in proračune in sklepa o spremembi pravil in o razpustu kluba.

Občni zbor je sklepčen, če je navzoča vsaj polovica rednih članov. Če pride na občni zbor manj kakor polovica članov, se vrši čez pol ure nov občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih članov.

Za navedene sklepe občnega zbora je treba nadpolovične večine navzočih članov, za sklep o spremembi pravil je dve tretjini navzočih članov, za razpust kluba je potrebna navzočnost vsaj polovico rednih članov in od teh morata vsaj dve tretjini glasovati za razpust.

Volitve se vrše po listkih. Z dviganjem rok le tedaj, če se izjavi za to nadpolovična večina navzočih članov. Samo glasovanje o razpustu se mora vsekakor vršiti z listki.

Volijo se vsi odborniki skupno. Odbor se sestavi na prvi seji, ki jo skliče najstarejši odbornik tekom 8 dni.

b) Odbor. Odbor sestoji iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika, načelnika, tehničnega odbora, gospodarja in iz dveh odbornikov.

Odbor je sklepčen, ako je navzočih 5 odbornikov. Sklepa se z navadno večino glasov.

Odbor sprejema člane in jih izključuje na predlog razsodišča, izvršuje sklepe občnega zbora, upravlja društveno premoženje, sklicuje občne zборе in skrbi za klubove prireditve.

Klub zastopa na zunaj predsednik, če je ta zadržan, pa podpredsednik. Vse klubove listine in objave podpisujeta predsednik in tajnik odnosno v denarnih zadevah blagajnik.

c) Tehnični odbor. Sestoji iz načelnika, ki ga voli občni zbor in iz vodij posameznih sportnih in družabnih odsekov, in skrbi za tehnično izpeljavo prireditev. Njegov načelnik je član klubovega odbora.

VI. Preglednika.

Preglednika računov smeta pregledati račune, kadar se jima zdi potrebno.

Morata pa to storiti pred rednim občnim zborom in o uspehu poročati na občnem zboru.

VII. Razsodišče.

Spore, ki nastajajo iz društvenega razmerja, razsoja razsodišče. Vsaka stranka voli v razsodišče po 1 člana, predsednika in njegovega namestnika pa izvoli redni občni zbor za dobo enega leta.

VIII. Razpust.

Klub preneha, kadar to sklene občni zbor, ali če ga oblast razpusti.

IX. Klubovo premoženje.

Če klub preneha, upravlja premoženje župni urad pri sv. Petru v Ljubljani toliko časa, dokler se v župniji ne ustanovi društvo z enakim namenom. Ako se to ne zgodi v teku treh let, pripade društveno premoženje Šentpeterski Elizabetni in Vincencijevi konferenci v enakih delih. Če bi tudi teh konferenc ne bilo, pa Škofijskemu društvu za varstvo sirot, ki naj ga uporabi za zane-marjeno mladino v šentpeterski župniji.

V Ljubljani, 16. julija 1925.

U. br. 8926.

Pričujočim pravilom ne ugovarjam.

V Ljubljani, dne 31. julija 1930.

Veliki župan ljubljanske oblasti.

Načelnik:

L. S.

Kremenšek m. p.

Veliki župan ljubljanske oblasti.

O p o m b a.

Društva, ki žele osnovati slične sportne odseke, naj se poslužijo gornjih pravil, katere naj prikroje svojim razmeram primerno.

Društvo sv. Vojteha med Slovaki.

Društvo sv. Vojteha je ob svojem jubileju na 25 krajih odkrilo spominske plošče katoliškim slovaškim pesnikom, pisateljem in narodnim buditeljem. S tem je z dejanji dokazalo neosnovanost trditve slovaških protestantov, da so bili pred vojno dobri narodnjaki samo protestanti. Slavnosti ob odkritju plošč

so pa nudile tudi lepo priliko za dviganje narodne zavesti in za širjenje društvenih knjig.

Spolok sv. Vojteha je hotel tudi vsemu svetu pokazati slovaško samobitnost. V znamenitih Trenčanskih Toplicah so bile za to slovesnosti v tem večjem stilu. Presenetil je posebno

ogromen sprevod narodnih noš in pa slovaški narodni običaji.

Vrhunec so dosegle slavnosti v Ružomberku v prvi polovici avgusta, torej prav v dobi budimpeštanskih prireditvev. Deset tisoči so prihiteli poslušati poročila, ki so pokazala razveseljiv napredek društva sv. Vojteha. Letošnje leto je pristopilo do 1. julija, ko se še glavne slavnosti niso niti začele, že 11.635 novih članov, tako da se je do tega dne povzpelo število članstva na 83.976. Tiskarna sv. Vojteha je v tem letu izdala 340 knjig v 1.943.000 izvodih. Jubilejni dar članov je dosegel 320.000 Kč ali 540.000 Din.

Društvo sv. Vojteha se ne zadovoljuje samo z delovanjem med ljudstvom. Pritegniti hoče tudi izobraženstvo in mu dati priliko za udejstvovanje. Osno-

vala je Literarno-znanstveni odsek, ki naj dopolni delovanje Slovaške Matice. Četudi jo je osnoval kat. škof Štefan Moyses, vendar Slovaška Matica kot vsenarodna ustanova ne more v literaturi in vedi posebno poudarjati katoliških načel, ker bi si sicer odbila protestante. To vrzel bi izpolnjeval Literarno-znanstveni odsek. Ameriški katoliški Slovaki so mu postavili trdne finančne temelje s kraljevskim darom 2 milijona 14.000 Kč. Domači rodoljubi so dodali 253.000 Kč. Tako je ustvarjena glavnica, ki prinaša letno skoraj četrtilijona Kč ali nad 400.000 Din obresti v znanstvene in literarne svrhe. Literarno-znanstveni odsek ima že preko 80 delovnih članov, ki so dovolj močna garancija uspeha.

Prosvetna zveza v Ljubljani

Jubilejna medalja knezoškofa dr. A. B. Jegliča.

Ob priliki 80 letnice rojstva knezoškofa ljubljanskega je naš mojster medaljer prof. Anton Sever dovršil nadvse dobro uspelo portretno medaljo Prevzvišenega. Medalja nosi napis knezoškofovega izreka, jubilejni letnici, njegov grb in lastnoročni podpis jubilanta. Medalja je iz bron in ima 30 cm v premeru.

Prosvetna Zveza vabi vse častilce našega prevzvišenega jubilanta, da se odzovejo subskripciji ter naročijo to krasno umetniško spominsko medaljo, ki naj bi krasila sleherni dom.

Medalja iz bron velja 800 Din, montirana na marmor 1200 Din. Prosimo, da pošljete pri naročilu polovico vsote, a ostanek pri prejemu medalje.

Prosvetnim društvom v vednost.

Kraljevska banska uprava je poslala Prosvetni Zvezi v Ljubljani sledeči odlok: Na prčsnjo z dne 29. 4. 1930, štev. 4227, glede plačevanja 50% banovinske doklade k državni taksi po tar. post 99a, točka 2. zakona o taksah se pojasnjuje.

Od prireditve, organizirane po društvih, ki uživa ugodnost znižane takse po tar. post. 99 a, t. 2. na 10%, se banovinska doklada že ipso-lege ne pobira, ker uredba o banovinskih davščinah predvideva to doklado le pri onih prireditvah, od katerih se plačuje 20% državna taksa.

Prosvetna zveza bo tudi letos nudila svojim članicam vsak mesec nekaj dostojnih filmov, predvsem kulturnih. Za mesec oktober smo naročili film »Doživljaji princa Ahmeda«, s katerim bodo zlasti otroci imeli veselje. Za ta mesec upamo dobiti tudi film »Kralj Kraljev«, ker ga po deželi še niso videli. Ta film je najboljši iz Jezusovega življenja, kar smo jih imeli dosedaj priliko videti. Nimamo pa še odgovora, če nam ga bodo mogli za ves mesec rezervirati. V novembru bomo imeli film »Nuri«, ekspedicijski film iz Vzhodne Indije, ki nam slika šege in navade tamošnjih prebivalcev. Za ta mesec imamo tudi film »Čebelica Maja« pripravljen. Za december smo prosili tudi za dva kulturna filma namreč: »Fidži otočje« in »V deželi zlatega solnca«.

Poleg omenjenih filmov bomo skušali dobiti še kake dostojne, lepe filme, ki niso kulturni, ampak bodo služili razvedrilu in zabavi. Preden filme dobimo pošljemo tudi letos na društva okrožnico z navedbo pogojev za prevzem filma.

Občni zbor Prosvetne zveze bo v četrtek dne 23. oktobra 1930 v Beli dvorani hotela Union. Občni zbor se začne ob 9 in traja do 12. Debata se nadaljuje popoldne ob 2 dalje. Ker bodo poročila o delovanju izšla do onega časa tiskana, zato bo letošnji občni zbor obravnaval kompleks vprašanj, ki se tičejo napredka in razvoja naše organizacije. Vsak tozadevni nasvet in predlog naj se sporoči Prosvetni zvezi vsaj do 15. oktobra. Ostali dnevni red se vrši, kakor ga predpisuje poslovnik Prosvetne zveze. Ker imajo na občnem zboru pravico glasovati le delegati, zato prosimo in vabimo, da vsako društvo pošlje za vsakih 50 članov ozir. članic enega delegata. Dobrodošli zlasti voditelji in voditeljice prosvetnih društev, knjižnice, dekliških in

fantovskih odsekov. Polovična vožnja je zaprosena in traja od 22. do vključno 27. oktobra.

Občni zbor S. K. ženske zveze bo v nedeljo 26. oktobra v Beli dvorani hotela Union ob 9 dopoldne. Dnevni red občnega zbora je določen po poslovniku Zveze. Ob tej priliki bo tudi prosvetno-organizatorični tečaj za odbornice ženskih in dekliških odsekov. Tečaj se začne 23. oktobra in se konča 26. oktobra. Tečajnice imajo pravico do polovične vožnje.

Tečaj za knjižničarje in knjižničarke bo 24. oktobra. Začetek ob 9 dopoldne in sekonča ob 4 popoldne. Vršni se v prostorih Prosvetne zveze.

Tečaj za kino-operaterje bo v nedeljo 26. oktobra ob 9 dopoldne v Prosvetni zvezi. Na tečaju se bodo kino-operaterji učili predvsem kako ravhati s filmom, da se ne pokvari in, kako se film pravilno popravi. Katero društvo reflektira na filme Prosvetne zveze, mora poslati svojega operaterja na tečaj.

Ljudska knjižnica

Kraljevska banska uprava Dravske banovine je poslala 100 izvodov dr. Dragasheve knjige »Pomoč novorojenčku in dojenčku« Prosvetni Zvezi z vabilom, da jih porazdeli na včlanjene knjižnice. Zato zdaj prosimo, da nam knjižnice sporoče, ako želijo zgoraj omenjeno knjigo brezplačno v svojo knjižnico.

Prosvetna zveza v Mariboru bo mesečno izdajala ljudsko prosvetno knjižnico, ki bo prinašala poljubna predavanja o aktualnih vprašanjih in nudila

gradivo za društvene govore. Knjižnica stane 1 Din. Društva naj se priglase pri Prosvetni zvezi v Mariboru.

Dramatičnim odsekom priporočamo mladinsko knjigo: »Začarana bukev« z igrice »Vesna«. Kdor kupi 1 izvod te igre pri Prosvetni Zvezi v Ljubljani, s tem dobi tudi avtorjevo pravico, da sme igro vprizoriti. Prosvetna Zveza je namreč za 100 izvodov odkupila tudi tantijemo za to igro.

Kaj pa drugod?

V Avstriji obstoja že dvajset let močna katoliška prosvetna zveza s sedežem na Dunaju. Zaščitnik zveze je dunajski svetnik Klemen Marija Hofbauer. Letos je imela svoje jubilejno zborovanje, ki je bilo slovesno. Pred zborovanjem je prelat Sedlaček v dominikan-

ski cerkvi daroval slovesno sveto mašo, nato pa se je v starodavni dvorani dunajskega rotovža vršil 23. občni zbor.

Predsednik grof Franc Walterskirchen je v svojem pozdravnem govoru omenil uspehe preteklega leta, predvsem ustanovitev društvenega glasila.

Komercialni svetnik Pendl je poročal o razvoju različnih zvezinih podjetij, tako o ustanovitvi lastne tiskarne »Austria«, o različnih znanstvenih in izobraževalnih ustanovah, o ljudski visoki šoli, o potovanjih in romanjih, ki jih je zveza priredila, o uspehu loterije itd. Vsi ti dohodki in različne zbirke so omogočile gradnjo zvezinega prosvetnega doma, kjer bodo gostoljubno streho našle tudi sorodne organizacije. Delo bo končano junija 1931.

Generalni direktor msgr. Fried je poročal o statističnih podatkih organizacije. Zveza šteje v sami dunajski nadškofiji 29.000 članov, v Burgenlandu pa je 5500 nemških in 2500 hrvatskih članov. Podrobno delo v organizaciji vrši 3700 oseb in to v 490 društvih v nadškofiji in v 145 v Burgenlandu. Zveza je organizatorično tesno združena s katoliško moško zvezo v nadškofiji, ki šteje 16.000 članov; tudi druga mladeniška in dekliška katoliška stoji z Zvezo v prijateljskih odnosih, prav tako s katoliško žensko organizacijo. Posebno važnost je Zveza podelila na izobrazbo katol. delavstva po različnih delavskih obratih. Zveza se je trudila, da nudi delavstvu ne le primerne ljudske izobrazbe, ampak predvsem tako potrebne versko-apologetične in jih tako skušala obvarovati pred brezverstvom in svobodomiselstvom. Zveza misli prav na ta način doseči najvišje cilje katoliške akcije, ki so v tem, da se Kristus Kralj pripozna v vseh ljudskih slojih in da se zapovedi božje povsod in od vsakogar spoštujejo. Potem se izpolni program, ki je na kratko označen v zvezinem geslu: »Bog in pravica naša.«

Po poročilih še drugih odbornikov je bil celokupnemu odboru izrečen absolutorij.

Pred volitvami novega odbora je imel bivši minister Rihard Schmitz velikopotezen govor, iz katerega objavljamo par misli.

Govornik je povdaril, da je in mora biti zvezina osnovna ideja, da ponese in razširja katoliško miselnost v vsa mesta in vasi, v tovarne in sleherno družino, da bodo ljudje v teh nemirnih časih našli pravo pot in postali nosilci vsega gospodarskega, družabnega in državnega

reda pod praporom večno veljavnih božjih zakonov. Zveza se je v tem pravcu vedno trudila, da po svojih močeh podpira katoliške rokodelske, delavske in mladinske organizacije. Koliko truda in žrtev je zveza doprinesla na tem polju, je bilo možno konstatirati šele par let po nesrečnem izidu svetovne vojne.

Kajti po prevratu je socialna demokracija znatno narasla, z njo pa brezverstvo in svobodomiselstvo. Socialni demokratje so javno izpovedovali svoj ateistični program in so ga povsod, kjer so čutili svojo moč, skušali tudi brezobzirno izvesti. Po porazu krvavih julijskih revolucijskih dneh z l. 1927. so socialni demokrati odgovorili z izstopom iz katoliške Cerkve v masah. V takih razmerah ni smel noben katolik opustiti apostolske naloge, da zabrani čim več zapeljevanja od strani socialnodemokratskih agentov. Socializem pobijamo najizdatneje, če nasproti njegovemu materijalizmu postavimo pravega duha katolicizma. To pa je mogoče le, če smo katoliki združeni brez razlike spola in starosti v skupni veliki organizaciji.

Vsakdanja izkušnja tudi uči, da danes bolj kot kdaj široke mase ljudstva hlepe po izobrazbi, po pouku. Skupni katoliški interes zahteva, da zvezi pri tej trudapolni nalogi, ki pa je za bodočo generacije tako važna, po svojih močeh čim uspešneje pomagamo. Naš čas se bori za preosnovo državnega in političnega življenja. Človeški družbi skrajno škodljivi materijalizem se prizravlja, da zada smrtni udarec katolicizmu in ga izrine iz vsega državnega in političnega življenja. Zato se ne sme zanemarjati državna politična vzgoja bodoče generacije. Vse te naloge čakajo zvezo, da jih uspešno vrši. Mi pa ji prisegamo zvestobo, dobro se zavedajoč, da je bila zveza potrebna v preteklem času, da je danes in da bo v bodočnosti.

Popoldne istega dne se je vršila slovesna akademija, na kateri je govoril kardinal Piffl. Iz njegovega govora posnemamo par misli.

Kardinal najprej častita k zvezinem dvajsetletnem jubileju in poudarja, da je bila prav ta zveza krmilo in kompas, po katerem se je katoliško ljudstvo tudi

v najhujših prevratnih časih moglo za-teči v pristan miru in reda. Kako otež-kočeno je bilo njeno delo med vojno, ko so njeni najboljši delavci stali zunaj na braniku domovine, a vendar ni niti za trenutek izpustila dela iz rok!

Po prevratu se je začelo zbiranje in organiziranje katolikov. Zveza je orga-nizirala mogočne katoliške dneve na Du-naju in tudi po deželi in s tem sijajno dvignila katoliško zavest.

Zato trdno pričakujem, da bo zveza svoji nalogi tudi v bodoče ostala zvesta in se trudila biti avstrijskim katolikom varna vodnica. Naj Bog blagoslovi njeno delo!

Za kardinalom Pifflom je govoril dr. Seipl, ki je poudaril, da v tem zlasti leži velika vrednost dela naše velike nepoli-tične organizacije, ker je spretno vzela v roko vzgojo naše katoliške javnosti. Tudi državljanska vzgoja mora biti v rokah take katoliške organizacije, ki pa je obenem nepolitična.

Mi se katoliški zvezi avstrijskih ka-tolikov zahvaljujemo kot katoliki in kot avstrijski državljani, ker smo se od nje v 20 letih, odkar obstoji, mnogo naučili. Zveza nas je vedno opozarjala na vzvi-šena načela, po katerih se nam je rav-

nati, da hodimo varno proti končnemu cilju. Zveza nas je vedno opozarjala, da ne smemo ostati pri posameznostih, am-pak da se mora vse naše podrobno delo osredotočiti v mogočno celoto, v veliko katoliško akcijo.

Mi avstrijski katoliki smo zvezi za to veliko delo, ki ga je vršila, od srca hva-ležni. Ko se zvezi ob njenem jubileju zahvaljujem, se obenem obračam z gor-ko prošnjo do vseh onih, ki bodo zvezo v bodoče vodili, naj jo vodijo v resnici vedno v smislu papeževe enciklike o vzgoji, da bomo mi vsi, da bo ves naš narod vzgojen tako, da bo v javnosti od-ločno nastopal kot katoliški narod in va-ren ostal proti vsem napadom nasprot-nikov.

Slavnostni referat je imel bivši dr-žavni kancler Wilhelm Marx, in sicer o temi: »Pomen katolicizma v sedanjosti.«

Sv. oče je po svojem dvornem tajniku kardinalu Pacelliju poslal kardinalu Pifflu, protektorju zveze, ljubeznivo pi-smo, v katerem častita zvezi k dvajset-letnem jubileju in obenem bodri k še nadaljnjemu uspešnemu delu. Predsed-nik zveze grof Walterskirchen pa je pre-jel od papeža njegovo sliko z lastnoroč-no zahvalo in podpisom svetega očeta.

Vsebina: Naš pokrovitelj. — Prof. Ivan Mazovec. — Kino-odsek. — Poljska kato-liška mladinska organizacija. — Pravila sportnega kluba »Trata«. — Društvo sv. Voj-teha med Slovaki. — Prosvetna zveza v Ljubljani. — Kaj pa drugod?

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.